

Børn spældu í viðalundini. Nøkur flogfær komu inn yvir býin, eitt fylgi av stórum her-flogfærum við trimum motor-um. Eyguni vuku í bærnum, tey veittraðu og læðu.

Allastaðni uttan um Pére Lachaise kirkjugarðin var svart av fólki, sum bíðaði eftir skrudgonguni. Vit tóku at ringla við byssunum og at selja merkini: »Til småbørnini í Bilbao. Gevið tað, tygum sjálvur vilja. Til småbørnini, sum liða neyð!« Áhugavert var at leggja til merkis, hvør ið keypti. Arbeidsmenninir og konur teirra lótu í heilum og tað nógv eisini, bæði fimm og tjúgu frankar. Friggjarar lótu sjáldan nakað, og tað helt eg vera lægið, tí var tað heima hjá okkum, hevði ein ungur drongur latið, helt hann seg vera nakað, men her tóktist hann at gera seg upp við at lata vera. Og hon, sum undir liðini á honum gekk, hugdi so vælhyrd og full av girndarhugi at honum, tá hann noktaði, hvør skal siga: hasin dugir at fara um pegnar, hatta verður inniløgumaður. Og so var hann eisini so góður á ein annan hátt, sum bara hon visti um. Heldur ikki lótu hesi konufólkini, sum gingu og leiddu hund, nakrantíð nakað oyra. Nógvar av húsmøðrunum søgdu seg longu hava keypt fleiri merki, men tianverri lagt tey eftir við hús.

Einstakir vælilætnir menn søgdu nei, so har skuldi einki vera at ivast í. »Júmen, hetta er til børnini — « Men svarið var: »Nei!« Teir høvdu fleiri hundrað metrar at ganga, áðrenn teir sluppu burtur úr hesi arbeidsmannafjeldini og í heilum støðgaði onkur bússan teimum. Høvdu teir sett sær eitt merki fyri nøkur fá oyru í jakkauppslagið, høvdu teir fingið gongufrið, men teimum tókti frægd í at sleppa at sýta.

So kom skrudgongan eftir gøtunum og eingin endi tóktist vera á henni. Tey gingu eini seks-sjey lið um lið, menn, konufólk og børn og steivið var sum Harragud veit. Nógvar royktu, onnur prátaðu saman, vendu sær á og læðu. Einki sást til nakað brennandi krav um at lata Spania vápn.

Hesi fólkini høvdu beint strítt seg framt til týðandi fyrminur, høvdu vunnið sær fjørutíma viku. Tey vistu, at mótstøðumenninir stóðu har, uppreittir og tilreiðar at leyfa á. Hjálpið til »teir reyðu« í Spania hevði verið tikið sum ein nýggj stættaratsókn, ein víðkan av valdinum. Tá hevði bardagi staðist av, og við tvey av landamærkunum stóðu utlendiskir figgindar. Tí var tað, at hesir fronsku arbeidsmenninir gingu so friðarligir og vælviljandi við í hesi skrudgongu, tí nú ráddi ikki um at fáa sær fleiri mótstøðumenn, men vinir og tað ongantíð ov nógvar...

Teir fingið sær pengar upp í hondina og lótu, bússurnar tóku at tyngjast. Jú, børnunum mátti hjálpast, eyðveritað og her máttu øll vera samd. Børnunum bar til at hjálpa, tí tey vóru ikki vaksin. Skrudgongan nærkaðist kirkjugarðinum. Einaferð vóru kommunardar í hópatali ríknir út higar, máttu hoga eftir hæli, av tí at teknikkur og hersnildi vóru sterkari enn ein hugsjón. Í dag komu arbeidsmenninir í Paris sinniliga gangandi, í sunnudagsklæðum, fimmhundradtúsund manns við veldi í stjórni, men líka so máttleysir fyri tað.

So varð farið inn um portrið á Pére Lachaise kirkjugarðinum. Nú høvdu øll í skrudgonguni fingið sær merkið við myndini av kommunardunum upp á bringuna.

Kirkjugarðurin var sum ein lund við smáum steinhúsum. Innan fyri hurðar við rustaðum lási vóru rúm við fotomyndum av teimum deyð og gjørdum blómum. Gomul trø við hýggiskotnum bulum og slavnun, dimmgørnum leyvi reistust yvir hesum líkbyi. Inni í myrkrinum hómaðist gravarleiðið hjá Thiers so rúgvismikið at siggja til.

Í brekkuni sótu áskoðarar allan vegin niðanefir á grøvunum — høvdu havt mat og vin við sær, sótu nú og fingið sær morgunmat í øllum hesum grøna, konufólkini og børnini og ljósum summarklæðum.

Vit fóru niðan eftir tí brøttu, smølu kirkjugarðsgøtuni. Ein riðil av fólki, sum hevði verið uppi hjá múrinum, kom imóti okkum. Nakrir hermenn vóru við teimum. Eitt konufólk rópti frá sær sjálvum: Hyggið, hermenninir eru við okkum!

Men allir vóru ikki, minni enn so. Í siðugøtunum uttan um kirkjugarðin stóðu hermenn á varðhaldi nakað burturfrá, í túsundatali undir dimmláum stálhjúlmum. Byrsurnar høvdu teir sett í píramidur frá sær fram við pansaravognunum. Hetta vóru ikki Parísbúgvar, men alitismenn, varð sagt.

Vit fóru niðan seinastu brekkuna. Ein dungi av blóðreyðum kransum lá framman fyri múrinum, har kommunardarnir fullu. Bein yvirav vóru oddamenninir hjá arbeidrarørsluni samankomin á einum palli. Her vóru teir vanir at standa á hvørjum ári, meðan skrudgongan fór framvið. Í ár sótu teir.

Men imóti deyðans múri, millum dungar av líkum, reistust Baskarar — einsamallir og óhjálpnir í teirra seinasta stríði.

»Til småbørnini í Bilbao! Tygum lata tað, tygum vilja.

Til småbørnini, sum liða, Monsieur.«

II

Í fleiri tímar fór einki tok frá fronsku stóðini við landamarkið, Cerbère, inn í Spania. Bergholið gjøgnum fjallið læt seg upp, so slavið og svart at siggja til aftur imóti hesum heita og ljósa summerdegnunum, men hermenn høvdu sett stongsil á, av tí at fleiri sprengingarroyndir høvdu verið gjørdar, so har var einki annað at gera enn at royna at draga sær kuffertini upp um bratta fjallið. Ovast uppi gekk landamarkið, og fyrsta tí steig niðuravftur hinumegin, stóðst tú á spanskari jørd.

Teir brúna ásnir stoyttu sær niður í hetta ljósa, tóma rúmið, har hitt mjólkalitta Miðalhavið lá í sóltámi. Undir okkum lá fyrsta spanska byggin, Port Bou.

Vit gingu kleivna oman at húsum, millum grágrønt kaktus við hesum brennandi gulu blomstrunum. Báðu megin landamarkið stóðu vaktarmenn, og ein fin, ørandi kensla av skjótt at vera framkomin fylti sinnið.

Tá kom róp í niðri á vegnum. Hverki vinmaður min ella eg høvdu givið okkum far um hetta, fyrr enn vit sóu nakrar hermenn koma stórleypandi niðan imóti okkum við byrsunum á lofti. Tivandi fóru teir við okkum oman í eina lág, hvít múrsteinshús, sum vit ikki høvdu

varnast. Hetta var toll- og passeftirlitið.

Skýmlikt var inni, og har stóðu nakrir menn í vanligum klæðum og bíðaðu eftir okkum; hesir ljósabrunu revolvarahúsarnir skygdu kámt nú í skýmingini. Maðurin, sum kannaði passini hjá okkum, hevði eina leðurreim við patrónum um skøvningin.

Hinir søgdu seg beint hava tikið ein Amerikanara, sum hevði nøkur óskiljandi pappir stungin inn undir sveittareimina í hattinum. Hann var nú á veg til fongslíð í Barcelona. Um eg ikki vildi gera so væl at tóma lummarnar.

Í regnfrakkanum hjá mær fann eg eitt samanrúkað bræv, sum mátti hava ligið har í mánaðir. Eg hevði sjálvur skrivað tað til ein týskan burturflytara, men tað var komið aftur við uttanáskriftini: móttakarinn ókendur. Eg legði tað á borðið hjá hinum pappirunum.

Tað var helst eitt bræv, sum púrt einki hevði at týða, eg mintist ikki longur, hvat í tí stóð, men greiðast mátti so frá hesum. Fyri hvønn minuttin, ið fór, vaks tað í gátuførum týðningi, har tað lá samanrúkað og óupplæt-ið. Eg hevði ferðast við tí fleiri túsund kilometrar, men nú varð tað funnið. Og hví skuldu hesir menninir fara at góðtaka tað? Vunnu mótstøðumenn teirra, vóru teir deyðadómir allir fimm, so har mátti ansast væl eftir og eingin ivi vera um, hvønn teir lótu sleppa inn um landamarkið. Nú fór hetta brævið, sum kanska fór at støða mær, bráðliga at færa meg longur, langt inn í land teirra, og Gud viti, hvussu endin mundi fara at verða.

»BOMBARDEO«

Maðurin við patrónreimini andaði á eitt stempel og trýsti tað niður í passini. So fyrði hann pappirini yvir til okkara: Tøkk skulu tit hava, so kunnu tit fara, segði hann. Salud!

Inni í einari grønarí vik við sandbotni lá Port Bou. Eini sundursorað hús var tað fyrsta, vit sá.

Minnið um eydnurik, sólglitrandi summør heima, við sama roykinum av sjógv og fiski, rak fram fyri meg. Jú, her var okkurt, sum var iheimligt, og eisin nakað, sum ikki var tað.

Á húsaveggjunum og trøunum vóru svartir pílar, sum vistu leiðina inn í býin. Vit gingu eftir teimum gjøgnum tær smølu, kronglutu gøttar, sum lógu púra mann-tómar í middagshitunum. At enda komu allir pílarin saman í einum stað, sum

Glas og postalín

Tann stóra glasvørudeildin gevur tygum góðar møguleikar til at koma heim aftur við júst tí rætta

Stórt pláss
og stórt úrval

Í hinum deildunum finna
tygum nærur alt innan fyri

Isinkram — el-lutir — hitaverk
sanitet — rør- og rørlutir

PF MARIA POULSEN & CO

TÓRSGØTA 10 - TELF. 12000-12001 - TÓRSHAVN